

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań – jak się spisać?

Jak do tej pory wyglądały spisy?

Co 10 lat do drzwi mieszkańców kraju pukał rachmistrz by przeprowadzić wywiad do narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań. Zadawał pytania dotyczące m.in. wieku, stanu cywilnego, rodzaju więzi łączących członków rodzin i gospodarstw domowych, narodowości, wykształcenia czy niepełnosprawności, aktywności zawodowej i warunków mieszkaniowych. Dawniej odpowiedzi zapisywał na papierowym, a podczas ostatniego spisu - w roku 2011 - na elektronicznym formularzu. W zmieniającym się świecie zmieniają się także metody zbierania danych statystycznych. Coraz częściej powtarzalne i mozolne działania człowieka (zapisywanie ręczne pozyskiwanych w spisie informacji na formularzu papierowym) może zastąpić komputer i odpowiednie oprogramowanie, które nie tylko zwiększają bezpieczeństwo przekazywanych danych, pozwalają na ich zbieranie od wielkiej liczby uczestników badań jednocześnie, obniżają koszty, skracają czas od zebrania do udostępnienia informacji w formie baz danych i opracowań statystycznych, ale także mają istotny pozytywny wpływ na środowisko.

Osoby, które uczestniczyły w spisie 10 lat temu, pamiętają zapewne, że poza osobistym kontaktem z rachmistrzem spisowym, badanie przeprowadzane było także w formie wywiadu telefonicznego, gdy ankieter dzwonił do nich i zadawał pytania, a odpowiedzi zapisywał na komputerze. Już wtedy dostępna była także forma samospisu przez internet, czyli taka gdzie to każdy z nas, sam poprzez stronę internetową, dokonywał zapisu danych na formularzu badania.

Minęło 10 lat, podczas których udoskonalono metodę samospisu. W tym roku dodatkowo, pandemia koronawirusa COVID-19 może sprawić, że bezpośredni kontakt z rachmistrzem spisowym podczas jego wizyty w mieszkaniu nie będzie już najbardziej optymalnym sposobem pozyskiwania danych od respondentów. W tej sytuacji podstawową formą udziału w spisie jest **samospis przez internet**.

Co zatem zrobić, by zrealizować obowiązek nałożony na nas ustawą o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań?

Osoby posiadające dostęp do komputera (ale może być też smartfon lub tablet) z dostępem do internetu powinny wybrać metodę samospisu przez internet, która posiada szereg zalet: uczestnik badania może wziąć w nim udział w wygodnym dla siebie momencie (wczesnie rano, w przerwie na kawę lub nawet w nocy), można przerwać wypełnianie formularza i wrócić do niego w ciągu 14 dni, można cofnąć się do pytań, na które już odpowiedzieliśmy i poprawić dane, jeśli mamy wątpliwości lub pamięć nas zawodzi. Możemy dopytać domowników bez presji czasu (jeśli aplikacja wykryje brak aktywności, to po 30 minutach po prostu nas wyloguje zapisując udzielone już odpowiedzi). Pytania opatrzone są wyjaśnieniami, definicjami i dodatkowymi informacjami, np. stanu na jaki dzień lub jakiego okresu dotyczą. Dane przesyłane są bezpośrednio na serwer, a więc zupełnie bezpieczne.

Co zatem trzeba zrobić? Przede wszystkim należy:

- wejść na stronę **spis.gov.pl**,
- zaakceptować tzw. ciasteczka (cookies),
- włączyć obsługę JavaScript w przeglądarce internetowej (domyślnie przeglądarka ma już takie ustawienia),
- zalogować się korzystając z usługi krajowego węzła identyfikacji elektronicznej poprzez: Profil Zaufany, e-dowód lub konta niektórych banków lub podając numer PESEL oraz nazwisko rodowe matki.

Co zrobić gdy nie możemy wypełnić formularza przez internet?

Na te osoby, które z różnych względów nie mogą lub nie chcą samodzielnie wypełnić formularza spisowego na stronie **spis.gov.pl**, czekają konsultanci telefoniczni – dostępni pod numerem telefonu infolinii 22 279 99 99 (od poniedziałku do niedzieli od 8:00 do 20:00). Nie tylko udzielą oni wszystkich informacji dotyczących Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, ale - jeśli wybierzemy kanał „spis na żądanie” - przeprowadzą wywiad telefoniczny, a odpowiedzi na pytania spisowe zapiszą w formularzu elektronicznym. W ten sposób także wypełnimy obowiązek spisowy.

Co się stanie jeśli osoba zobowiązana do udziału w spisie nie weźmie udziału w spisie poprzez samospis przez internet lub telefon?

Od 16 kwietnia do 30 września br. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021 prowadzić będą rachmistrze telefoniczni i terenowi, którzy dzwonić będą do nas lub odwiedzą nas w naszych mieszkaniach. Sposób realizacji badania będzie podobny jak w przypadku samospisu przez telefon, z wykorzystaniem infolinii, jednak w tym przypadku kontakt z nami inicjować będzie rachmistrz. Jeśli nie zrealizowaliśmy badania przez internet do chwili kontaktu z rachmistrzem, nie rozpoczęliśmy wypełniania formularza spisowego, lub jeśli od rozpoczęcia pracy z formularzem upłynęło 14 dni – nie możemy odmówić rachmistrzowi odpowiedzi na pytania spisowe. **Udział w spisie jest obowiązkowy.**